

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА ГЕОГРАФІЇ І МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ
ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ХАРКІВСЬКИЙ
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ"**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали III Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
ім. Г.С. Сковороди
(26 лютого 2020 р., м. Харків)**

**Харків
2020**

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди
Кафедра географії і методики викладання географії
Обласний комунальний заклад "Харківський організаційно-методичний
центр туризму"

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

Матеріали III Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
ім. Г.С. Сковороди
(26 лютого 2020 р., м. Харків)

Харків
2020

УДК: 338.48:911: 37:502:551:63

Редакційна колегія:

О.Г. Стадник – к. пед.н., професор кафедри географії та методики викладання географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

А.В. Губа – д.пед.н, професор кафедри суспільно-правових дисциплін і менеджменту освіти Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

В.В. Піткевич – к.і.н, доцент, завідувач кафедри географії та методики викладання географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

Ю.І. Муромцева – к.е.н., доцент кафедри географії та методики викладання географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди.

С.В. Некос – к.г.н, доцент кафедри географії та методики викладання географії Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди;

В.Д. Холодок – к.наук з держ управління, директор обласного комунального закладу "Харківський організаційно-методичний Центр Туризму".

До друку та в світ
дозволяю

Директор інституту інформатизації освіти
проф. А.І. Прокопенко

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
протокол № від . .2020*

Географія та туризм: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди (26 лютого 2020 р., м. Харків) / за заг. ред. Муромцевої Ю.І.- Харків:ХНПУ ім.Г.С.Сковороди, 2020. – 295 с.

У збірнику представлено матеріали, присвячені актуальним питанням сучасної географічної науки та туризмознавства.

Розглянуто освітні тенденції у галузях географії, краєзнавства та туризму, проблеми природокористування, фізичної та економічної географії, висвітлено питання про стан і розвиток туризму в світі та Україні, туристичних ресурсів, природної та культурно-історичної спадщини України.

Для викладачів, аспірантів, магістрів, студентів вищих навчальних закладів.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, наявність плагіату, імен власних та інших відомостей.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2020

ЗМІСТ

Розділ 1. Тенденції сучасної освіти у галузі географії, краєзнавства та туризму

Г.П. Шука

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ ДО РОБОТИ
В УМОВАХ КЛІЄНТООРІЄНТОВАНОГО ПІДПРИЄМСТВА 7

О.Г. Стадник, В. В. Піткевич

ФОРМУВАННЯ БАЗОВОГО ОБРАЗУ КРАЇНИ В ПРОЦЕСІ
ВИВЧЕННЯ ГЕОГРАФІЧНОГО КРАЇНОЗНАВСТВА
(НА ПРИКЛАДІ НІДЕРЛАНДІВ) 12

Л. М. Donchenko, Т. V. Zavyalova

MODEL OF THE MODERN GEOGRAPHY TEACHER AS A COMPETITIVE
SPECIALIST 19

Л. Prokhorova

PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS
OF FORMATION OF GEOGRAPHICAL CONCEPTS OF PUPILS OF
SECONDARY SCHOOLS 24

Є.С. Ємельянова

ВИВЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЯК КОМПОНЕНТА МОВИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ 29

О. В. Непша

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ ПІД ЧАС
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ 32

В. А. Антоненко, Л. А. Василюк, Г. І. Дорожко

НАВЧАЛЬНІ ЕКСКУРСІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГЕОГРАФІЧНИХ
ЗНАНЬ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ 37

С.В. Гришко, Я.Ю. Непша

ОСВІТНЬО-ВИХОВНЕ ЗНАЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ГЕОГРАФІЇ У
РОЗВИТКУ ВСЕБІЧНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ 41

Розділ 2. Сталий розвиток та ефективне природокористування

І.О. Губарева, М.А. Краєвський

РОЗВИТОК БІОЕНЕРГЕТИКИ ЯК ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ 46

М. Л. Сажнев, А. Л. Стецько

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАПАСІВ ТА ВИДОБУТКУ ТОРФОВОЇ СИРОВИНИ В
УКРАЇНІ 49

І.О. Скупий, О.П.Федосєєв О. М. Левада НАДРОКОРИСТУВАННЯ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (НА ПРИКЛАДІ ВАСИНІВСЬКОГО РОДОВИЩА ЗАЛІЗНИХ РУД)	55
М. Л. Сажнев, Р. В. Фісанов АГРОКЛІМАТИЧНА ОЦІНКА ТА ПРИРОДНО- СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ РАЙОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	59
А.М. Слюта ПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ БІОКЛІМАТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ НА ЕКОСИСТЕМИ ЗОНИ ПОЛІССЯ	66
М. А. Шавлак, ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В УКРАЇНІ	73
А. А. Ніколов, О. М. Левада ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ МЕЛІОРАТИВНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ У ВЕСЕЛІВСЬКОМУ РАЙОНІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	77
М. С. Овчинникова, О. В. Непша ПРИРОДНІ ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ МЕРЕЖІ ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАХІДНОГО ВОЛИНО-ПОДІЛЛЯ	84
Є. Ю. Варфоломєєва, Х. І. Стегареску, О. В. Непша ДЕГРАДАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ В РЕЗУЛЬТАТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	90
Р. Ю. Лемішко, О. В. Непша СУЧАСНИЙ ГЕОЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ПОВЕРХНЕВИХ ВОД ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	93
Г. В. Тамбовцев, Н. В. Балабатько ЄВРОПЕЙСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ	99
М. Резенькова РІВЕНЬ ЗАБРУДНЕННЯ РІЧКИ ГАНГ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЛЮДЕЙ	102
Д. В. Вінніченко, О. В. Непша ПРОБЛЕМА ЗАБРУДНЕННЯ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	106
Г. В. Тамбовцев, М. О. Кірічок НАПРЯМИ БОРОТЬБИ ІЗ ЗАБРУДНЕННЯМ ВАЖКИМИ МЕТАЛАМИ ҐРУНТІВ М. МАРІУПОЛЬ ТА ПРИЛЕГЛИХ ТЕРИТОРІЙ	109
Г. В. Тамбовцев, І. А. Макєєва ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ АБРАЗІЇ БЕРЕГІВ АЗОВСЬКОГО ТА ЧОРНОГО МОРІВ В МЕЖАХ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	114

9. Конституція України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

10. Оприлюднено позитивні та негативні наслідки скасування мораторію [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://agropolit.com/news/6094-oprilyudneni-pozitivni-ta-negativni-naslidki-skasuvannya-moratoriyu>

11. Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення». Реєстраційний номер №2178-10 від 25.09.2019 р. // Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=66948

12. Перспективи запровадження ринку землі в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://yur-gazeta.com/publications/____practice/inshe/perspektivi-zaprovadzhennya-rinku-zemli-v-ukrayini.html

УДК 332.37 (477.64)

Артур Артурович Ніколов

*студент I курсу магістратури
природничо-географічного факультету
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь*

Ольга Михайлівна Левада

*к.геогр.н., доцент, доцент кафедри фізичної географії і геології,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь*

**ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ МЕЛІОРАТИВНОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ У ВЕСЕЛІВСЬКОМУ
РАЙОНІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ**

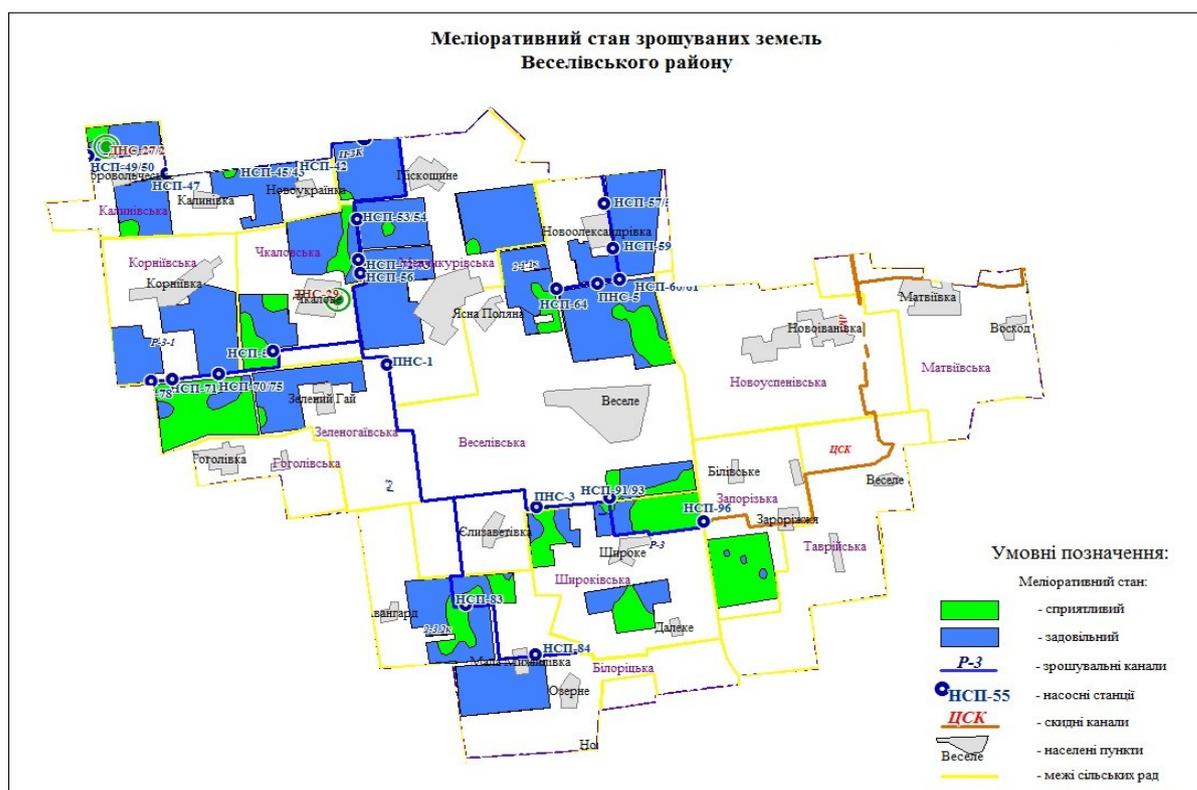
В структурі земельного фонду Веселівського району Запорізької області сільськогосподарські угіддя займають площу в 103974 га, у тому числі рілля – 98917 га [2].

Особливості природно-ресурсного потенціалу Веселівського району Запорізької області зумовлюють провідну роль сільськогосподарського природокористування. В структурі сільгоспугідь (103,9 тис. га) переважають:

орні землі 98,9 тис. га (96,8%); багаторічні насадження 1,2 тис. га (1,1 %); сіножаті 1,1 тис. га (1,0%); пасовища 1,3 тис. га (1,3%).

Найбільш інтенсивним видом природокористування в АПК району є зрошуване землеробство. З одного боку, воно є необхідною умовою стабільного розвитку аграрного сектору економіки, одержання більш високих врожаїв сільськогосподарських культур, що свідчить про досягнення вищого рівня продуктивності агроєкосистем. З іншого – ця продуктивність не характеризується сталістю гармонійних взаємозв'язків та рівноваги елементів агроєкосистем [4,с.67; 6,с.231].

Загальна площа зрошуваних земель на підпорядкованій території Веселівського міжрайонного управління водного господарства становить 27755 га [1,с.37]. За результатами проведених спостережень, на початок поливного періоду 2019 року оцінка гідрогеолого-меліоративного стану зрошуваних земель Веселівського району виглядає таким чином сприятливий – 6953 га (25,05 %); задовільний – 20802 га (74,95 %) [9] (рис. 1).

**Рис. 1. Меліоративний стан зрошуваних земель Веселівського району
Запорізької області [9]**

В результаті антропогенного та природного впливу відбуваються зміни в агроландшафтах, які призводять до засолення, заболочення, оглеєння, підтоплення земель, водної ерозії, зменшення родючості в цілому (табл. 1).

Таблиця 1

Агромеліоративна оцінка ґрунтів Веселівського району Запорізької області, складено за [2]

Процеси	Тис. га	Агромеліоративні заходи
Ерозія	13,4	Агротехнічні
- Вітрова	9,7	Лісомеліорація
- Водна	3,7	Зміна сівозмін
Засолюваність	8,5	Гіпсування
- солонці	0,2	Промивний режим
- солонці в комплексі	0,2	Внесення добрив
- солонцюваті	0,1	
Зниження родючості (вміст гумусу)	73,7	Застосування
- низький	-	- органічних добрив
- середній	52,9	- сидеритів
- підвищений	20,8	- сапропелей
- високий	-	
Якість ґрунтів		
- малопродуктивні землі	0,3	- рекультивація
- високої якості	7,8	- лісомеліорація
- підвищеної	61,9	- агротехнічні
- середньої	10,3	- агромеліоративні
- низької	-	- агрохімічні
Зниження агрохімічних властивостей	119,9	Мінеральні добрива
- по N	73,4	Сидерити
- по P ₂ O ₅	46,1	Зміна сівозмін
- по K ₂ O	0,4	

В кінцевому рахунку це негативно позначається на урожайності сільськогосподарських культур.

Детальне ознайомлення з дослідженнями Українського інституту зрошуваного землеробства УААН та перспективами розвитку зрошуваного землеробства у степовій зоні, показує, що підвищення еколого-економічної

ефективності зрошувального землеробства можливе на основі комплексу заходів.

На сучасному етапі розвитку економіки України, на наш погляд, слід впроваджувати такі заходи, які б при найменших капітальних затратах давали максимально найбільший ефект у вирішенні агроеліоративних проблем.

1) Модернізація колекторно-дренажних та зрошувальних систем.

Магістральні та розподільчі канали повинні бути повністю облицьовані бетоном з покриттям швів протифільтраційними матеріалами. Дослідження показали, що бетонно-плівчасті покриття на розподільчих каналах знижують затрати води на фільтрацію у 5-10 разів, використання широкозахватної поливної техніки і закритої зрошувальної мережі – у 4-5 разів, а своєчасне коригування режимів зрошення та експлуатації зрошувальних систем – зниження норм витрат води у 1,5-2 рази [9]. При слабкій дренажності більшої частини Веселівського району головним заходом регулювання водно-сольового режиму може стати дренаж, який будується з метою зниження рівня ґрунтових вод і запобігання подальшого їх підйому.

З метою утримання задовільного меліоративного стану земель та захисту від підтоплення населених пунктів побудовані системи горизонтального дренажу у Веселівському районі на площі 5710 га (в т.ч. на зрошенні – 3603 га) станом на 01.01.2020 року [9].

Зниженню надмірної фільтрації води сприяє і розташування вздовж постійних каналів насаджень дерев, коріння яких вбирає значну частину води, що просочується з каналів. Для створення таких насаджень доцільно використовувати на території Веселівського району такі породи дерев (в'яз дрібнолистий, робінія, тополя пірамідальна, а на засолених ґрунтах – софора японська, айлант, тамарикс; на межах полів – плодові – груша, черешня, волоський горіх, абрикос). Крім цього, деревинні посадки знижують випаровування з відкритої поверхні, збільшують вологість повітря, що в

свою чергу зменшує випаровування ґрунтової вологи і підйом солей до поверхні [3,с.97].

2) Впровадження найбільш прогресивних маловодних способів і техніки зрошення. Висока техніка поливів має сприяти зменшенню витрат води з полів та забезпечити зниження водоспоживання з розрахунку на одиницю зрошуваної площі, а також запобігати виникненню іригаційної ерозії. До заходів, спрямованих на запобігання та боротьбу з іригаційною ерозією слід віднести глибоке перед поливне рихлення і щільування міжрядь та пропорційний полив рослин у залежності від строку вегетації [7].

3) Врахування специфічних особливостей ґрунтів на зрошувальних ділянках. Інтенсивне зволоження з утворенням промивного режиму протягом вегетаційного періоду необхідне для територій з засоленими та солонцюватими ґрунтами (збільшення солей в орному шарі на 1% зменшує врожайність на третину). Важливе значення для поліпшення засоленого ґрунту має промивний полив, який опріснює ґрунт, розчиняють солі та вимивають їх за межі кореневмісного шару. Для цього проводять полив у такій кількості, яка б розчиняла та виводила надлишок солей у нижні горизонти. Таке інтенсивне зрошення повинно супроводжуватись інтенсивним дренажем [7].

4. Впровадження тільки науково-обґрунтованої системи землеробства.

При цьому немаловажне значення має застосування таких заходів як агротехнічних, біотехнологічних та агрономічних.

Агротехнічні заходи полягають у застосуванні ґрунтозахисних систем землеробства, суть яких – безвідвальний обробіток ґрунту, збереження на поверхні рослинних решток, луціння стерні, зяблева оранка, весняне боронування, вирівнювання поверхні поля, після поливне вирівнювання та інші. Обробіток ґрунту, знищуючи поверхневу кірку, зменшує капілярний зв'язок поверхневих шарів ґрунту з глибинними, зменшуючи випаровування. Поліпшується водопроникність, покращуються умови для вимивання солей, аерації, підвищення активності мікроорганізмів [5].

Досягнення високих показників в землеробстві неможливе без розвитку таких заходів, як внесення органічних і мінеральних добрив. Згідно наукових рекомендацій, обґрунтованою нормою внесення органічних добрив на зрошувальних землях півдня України, яка стабілізує вміст гумусу в ґрунтах, є 18-20 т/га. Обсяг внесення органіки в ґрунти АПК Веселівського району так і не досяг нормативного значення. Якщо у 1996-2000 рр. вносилося до 0,5 т/га то з 2001 р., в зв'язку з занепадом тваринництва, внесення органіки майже припинилося. Зменшення використання в останні роки характерно і для мінеральних добрив (до 10 кг/га). Це призводить до деградації ґрунтів [2].

Враховуючи критичний стан внесення органічних добрив в АПК Веселівського району доцільно було б поряд з загально відповідними технологіями накопичення органічної маси організувати на межах полів, що плануються під пари компостні ділянки, збагачені соломою, післяжнивними рештками (особливо соняшника) [10].

Підвищенню родючості зрошуваних земель сприяє введення сівозмін з багаторічними травами, причому проективне покриття поверхні рослинами повинно бути максимальним. Тому замість чистих парів впроваджують зайняті, вирощують сумісні культури, післяжнивні посіви, вирощування на зелене добриво.

Збільшення посівів багаторічних трав, дозволить зберегти значну кількість гумусу [5,10].

5) Агрономічна паспортизація земель дасть можливість впровадження агроекологічного моніторингу, застосування науково обґрунтованої системи землеробства, провести агротехнічну оцінку земель з метою вилучення малопродуктивних земель [8].

Крім цього немаловажне значення для вирішення агроеліоративних проблем Веселівського району Запорізької області є врахування соціально-економічних процесів реформування агропромислового комплексу, нових відносин власності та форм господарювання. Але збільшення кількості нових господарств, виробнича зайнятість приватних власників, інколи недостатній

досвід ведення зрошення, висуває на передній план реформи питання про створення сервісних служб, які визначають оптимальні режими зрошення, забезпечать обслуговування дощувальної техніки, здійснять кваліфікований моніторинг за станом навколишнього середовища, особливо за рівнями ґрунтових вод, процеси підтоплення, змінами в агроландшафтах.

Важливу роль з визначенням режимів зрошення можуть відіграти консультативні служби, які доцільно організовувати на базі існуючих управлінь зрошувальних систем. Важливо, що сервісні та консультаційні служби – це нові робочі місця, використання потенціалу висококваліфікованих фахівців водогосподарської галузі [11,с.269].

Перспективним у цьому напрямку є кваліфікаційне ліцензування професій, надання права користування меліоративною системою самим власникам за умови, якщо вони відповідають визначеним вимогам, мають спеціалістів гідротехніків і практику ведення зрошення.

Література:

1. Блищик М., Онищенко С., Передерій Д. Гідрогеолого-меліоративний стан зрошуваних земель Веселівського району Запорізької області. *VII Всеукраїнська науково-технічна конференція магістрантів і студентів ТДАТУ. Факультет АТЕ: матеріали VII Всеукр. наук.-техн. конф., 11-22 листопада 2019 р. Мелітополь: ТДАТУ, 2019. С.37.*
2. Веселівська районна рада Запорізької області. URL: <http://vesrda.gov.ua/zagalnividomostirajon.html> (дата звернення 26.02.2020)
3. Гришко С. В. Значення лісосмуг та лісових насаджень для Приазовського степу. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 4. Географія і сучасність.* 2011. Вип. 14(26). С. 97–102.
4. Иванова В. М., Непша А. В., Сапун Т. А., Тамбовцев Г. В. Экологические аспекты орошения земель в Запорожской области. *Сучасний світ як результат антропогенної діяльності: зб. матеріалів II-ї Всеукраїнської наукової інтернет-конференції з міжнародною участю (смт Новотроїцьке, 19 жовтня 2018 р.). Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького. 2018. С. 67–70.*
5. Лагутенко О. Т. Агроекологія : навч. посібник. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. 206 с.

6. Левада О.В., Стецишин М.М. Основні шляхи раціоналізації екологомеліоративної організації території Запорізької області. *Культура народів Причорномор'я*. 1999. С.231-238.
7. Лымарь А.О. Экологические основы систем орошаемого земледелия. К.: Аграрна наука, 1997. 400 с.
8. Методика агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення / За редакцією С. М. Рижука, М. В. Лісового, Д. М. Бенцаровського. К., 2003. 64 с.
9. Моніторинг зрошуваних земель [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buvrzp.gov.ua/моніторинг-зрошуваних-земель/>(дата звернення 26.02.2020)
10. Смаглій О. Ф., Кардашов А. Т., Литвак П. В. Агроекологія : навч. посібник. – Київ : Вища освіта, 2006. 671 с.
11. Стецишин М.М., Гришко С.В. Сучасні геоекологічні проблеми ґрунтів Запорізької області. *Географія та туризм*. №28. 2014. С.269-278.

УДК 910:712.2(477.82)

Марія Сергіївна Овчинникова
студентка I курсу магістратури
природничо-географічного факультету
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь

Олександр Вікторович Непша
старший викладач кафедри фізичної географії і геології,
Мелітопольський державний педагогічний
університет імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь

ПРИРОДНІ ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ МЕРЕЖІ ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАХІДНОГО ВОЛИНО-ПОДІЛЛЯ

Західний регіон України характеризується значним ландшафтним і біотичним різноманіттям. Це є визначальним фактором у формуванні і територіальному розміщенні об'єктів та територій природно-заповідного фонду західної частини Волино-Поділля. Під Західним Волино-Поділлям розуміють територію, яка розташована в межах Поліського та Західноукраїнського фізико-географічних країв (рис.1). Поліський край